

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΚΠΕ-01 Νευροβιολογία, ψυχοφαρμακολογία και αιτιοπαθογένεια της εξάρτησης

Υπεύθυνος Μαθήματος: Γ. Παναγής

Διδάσκοντες: Σ. Γιακουμάκη, Α. Καστελλάκης, Ι. Μητρούσκα, Γ. Παναγής, Ν. Ραυτογιάννη, Δ. Φωτόπουλος

Περιγραφή και μαθησιακά αποτελέσματα

Το μάθημα αυτό καλύπτει το πεδίο της βιολογικής βάσης της εξάρτησης. Θα παρουσιαστούν οι μοριακές, κυτταρικές και νευρωνικές αλλαγές που λαμβάνουν χώρα κατά την εγκατάσταση της εξάρτησης. Επιπλέον θα παρουσιαστούν οι φαρμακολογικές ιδιότητες και οι δράσεις των πιο σημαντικών εθιστικών ουσιών και των επιπτώσεων που έχει η χρήση τους, βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, στην σωματική και ψυχική υγεία.

Μετά την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα πρέπει να έχουν κατανοήσει με ποιο τρόπο οι νευροεπιστήμες προσεγγίζουν τον εθισμό και να μπορούν να ερμηνεύσουν τη συγκεκριμένη συμπεριφορά με βάση τη δομή και τη λειτουργία του εγκεφάλου. Επιπλέον, θα πρέπει να γνωρίζουν τις δράσεις των κυριότερων εθιστικών ουσιών στο νευρωνικό επίπεδο και το επίπεδο της συμπεριφοράς και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της καθεμίας.

Περιεχόμενο Μαθήματος – Πρόγραμμα Διδασκαλίας

Ημερομηνία	Τίτλος Ενότητας	Διδάσκων
Τετάρτη 5/10/22 14.30-17.30	Τι είναι ο εθισμός a. Εισαγωγή και ορισμοί b. Φάσεις, γενικά χαρακτηριστικά και πτυχές του εθισμού c. Το βιοψυχοκοινωνικό μοντέλο για τον εθισμό d. Διαγνωστικά κριτήρια και η σημασία τους	Γ. Παναγής
Πέμπτη 6/10/22 11.30-14.30	1. Εθιστικές ουσίες a. Κατηγοριοποίηση εθιστικών ψυχοτρόπων ουσιών b. Επικινδυνότητα εθιστικών ουσιών και βλάβες 2. Ζωικά μοντέλα μελέτης του εθισμού στις νευροεπιστήμες	Γ. Παναγής

Τετάρτη 12/10/22 14.30-17.30	Εισαγωγή στη νευροψυχοφαρμακολογία a. Το ΚΝΣ: Νευρώνες – Νευροδιαβίβαση – Βασική νευροφαρμακολογία b. Βασικές αρχές δράσης φαρμάκων: Φαρμακοκινητική, φαρμακοδυναμική c. Επιδράσεις χρόνιας χορήγησης: Αντοχή, ευαισθητοποίηση, σύνδρομο στέρησης	Γ. Παναγής
Τετάρτη 19/10/22 10.00-11.30	Σεμινάριο συγγραφής κριτικής ανασκόπησης (critical review)	Σ. Γιακουμάκη
Τετάρτη 26/10/22 14.30-17.30	Νευρωνικά κυκλώματα και νευροδιαβιβαστές που σχετίζονται με τις οξείες ενισχυτικές δράσεις εθιστικών ουσιών (τοξίκωση)	Γ. Παναγής
Τετάρτη 2/11/22 14.30-17.30	1. Νευρωνικά κυκλώματα και νευροδιαβιβαστές που σχετίζονται με τη στέρηση και την αρνητική συναισθηματική κατάσταση 2. Νευροπροσαρμογές 3. Ο ρόλος της ντοπαμίνης στην υποτροπή 4. Παράγοντες που σχετίζονται με την ανάπτυξη και τη διατήρηση της εθιστικής συμπεριφοράς.	Γ. Παναγής
Τετάρτη 9/11/22 14.30-17.30	Γενετικοί παράγοντες και προδιαθεσιμότητα στην κατάχρηση ουσιών και τον εθισμό	Ν. Ραυτογιάννη
Τετάρτη 16/11/22 14.30-17.30	Ο ρόλος του στρες και του άξονα υποθάλαμος-υπόφυση-επινεφρίδια στον εθισμό και την υποτροπή.	Ν. Ραυτογιάννη
Τετάρτη 23/11/2022 11.30-14.30	Νευρογνωστικά ελλείμματα και ο ρόλος τους στην κατάχρηση ουσιών και τον εθισμό I	Σ. Γιακουμάκη
Τετάρτη 30/11/22 11.30-14.30	Νευρογνωστικά ελλείμματα και ο ρόλος τους στην κατάχρηση ουσιών και τον εθισμό II	Σ. Γιακουμάκη
Τετάρτη 7/12/2022 14.30-17.30	Οπιούχα/οπιοειδή - Μείωση βλάβης – Θεραπείες υποκατάστασης	Δ. Φωτόπουλος
Τετάρτη 14/12/2022 14.30-17.30	Αλκοόλ	Α. Καστελλάκης
Τετάρτη 21/12/2022 14.30-17.30	Κάνναβη/Κανναβινοειδή – Το ζήτημα της αποποινικοποίησης	Α. Καστελλάκης
Τετάρτη 11/1/2023 14.30-17.30	Εξάρτηση από νικοτίνη – Διακοπή καπνίσματος	Ι. Μητρούσκα & Δ. Φωτόπουλος

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Διαλέξεις, των οποίων η παρακολούθηση **είναι υποχρεωτική** (δικαιολογούνται μόνο 2 απουσίες).

Αξιολόγηση

Συγγραφή εργασίας κριτικής ανασκόπησης

Στόχος της εργασίας είναι οι φοιτητές να συγγράψουν εργασία συστηματικής ανασκόπησης σε θέμα της επιλογής τους με τη μορφή δημοσίευσης σε επιστημονικό περιοδικό.

Η έκταση της εργασίας δεν θα πρέπει να ξεπερνά τις 5000 λέξεις (χωρίς την περίληψη, τους πίνακες και τις βιβλιογραφικές αναφορές). Η περίληψη θα πρέπει να έχει έκταση έως 250 λέξεις.

Δεν υπάρχει περιορισμός στον αριθμό των βιβλιογραφικών αναφορών, οι οποίες πρέπει να καταχωρηθούν με τη μορφή που προτείνει η American Psychological Association.

Κάθε φοιτητής θα εκπονήσει **ατομική εργασία**.

Η γλώσσα συγγραφής της εργασίας μπορεί να είναι είτε η ελληνική είτε η αγγλική.

Η εργασία θα αξιολογηθεί ως προς την ποιότητα και την πληρότητα της ανασκόπησης της υπάρχουσας βιβλιογραφίας και κυρίως ως προς την συμμόρφωση με συγκεκριμένα πρωτόκολλα και κατευθυντήριες γραμμές που θα παρουσιαστούν στο μάθημα (π.χ. PICO, PRISMA).

Οι εργασίες θα υποβληθούν ηλεκτρονικά μετά την ολοκλήρωση του μαθήματος, σε ημερομηνία που θα ορίσουν οι διδάσκοντες σε συνεργασία με τους φοιτητές.

Προτεινόμενη βιβλιογραφία

1. Koob, G.F., Arends, M., & Le Moal, M. (2014). Drugs, addiction, and the brain. Amsterdam: Academic Press.
2. Meyer, J.S., & Quenzer, L.F. (2005). Psychopharmacology: Drugs, the brain and behavior. Sunderland, Massachusetts: Sinauer.
3. Advocat, C.D., Comaty, J.E., & Julien, R.M. (2020). Julien's Ψυχοφαρμακολογία: Ένας πλήρης οδηγός για τις δράσεις, τις χρήσεις και τις ανεπιθύμητες ενέργειες των ψυχοτρόπων φαρμάκων. Αθήνα: Broken Hill Publishers Ltd. (Γενική Επιμέλεια – Συντονισμός Ελληνικής Έκδοσης του Julien's Primer of Drug Action, 14th edition).
4. Σειρά άρθρων που βρίσκονται στο e-learn.